

Landbouwkompas geeft Antwerpse landbouwers inzicht in toekomstmogelijkheden

De provincie Antwerpen heeft maandag op melkveebedrijf Loei Dolle Pret in Herenthout haar landbouwkompas gelanceerd. Het landbouwkompas moet dienen als digitale gids voor boeren en ambtenaren en informeren over de agrarische mogelijkheden en uitdagingen op bestaande landbouwsites. Met de tool, waar drie jaar aan gewerkt werd, wil de provincie maximaal inzetten op agrarische herontwikkeling. Men verwacht in Antwerpen dat een derde van de boeren binnen de tien jaar stopt.

9 OKTOBER 2023 – LAATST BIJGEWERKT OM 9 OKTOBER 2023 21:19

Jerom Rozendaal

Lees meer over:
ruimtelijke ordening

"Antwerpen heeft 3.500 boeren en de komende tien jaar stopt daarvan naar verwachting een derde", vertelt Kathleen Helsen, gedeputeerde Landbouw van de provincie Antwerpen. Zij noemt als voornaamste reden vergrijzing. Daarnaast zullen sommige bedrijven door wetgeving wellicht moeten stoppen. "De vrijgekomen gronden en gebouwen willen we zoveel mogelijk voorbehouden aan landbouw", vervolgt Helsen die in haar provincie veel te kampen heeft met "verpaarding", een fenomeen waarbij landbouwbedrijven worden aangewend om paarden te houden en zo een zonevreemde invulling krijgen.

Verpaarding gaat hand en hand met vergunningsaanvragen voor nieuwe landbouwsites (greenfield). Uit studiewerk blijkt dat een nieuwe landbouwsite ontwikkelen in de open ruimte tot 700.000 euro goedkoper is dan een agrarische herontwikkeling. "Toch is een volledige nieuwe site ontwikkelen vanuit ruimtelijk standpunt niet wenselijk als we onze open ruimte willen vrijwaren", klinkt het bij de provincie waar diensthoofd Landbouw Kris Van Nieuwenhove spreekt van een "vicieuze cirkel" met het ongewenste effect van verharding in het agrarisch gebied.

Herontwikkeling voor landbouwgebruik

De provincie wil al lange tijd komaf maken met dit fenomeen van oneigenlijk gebruik van de open ruimte en maximaal inzetten op herontwikkeling van agrarische sites voor landbouwgebruik. Het is daarom dat zij het landbouwkompas ontwikkelde, een tool waar talloze kaarten met informatie over elkaar gelegd zijn in het licht van relevante wet- en regelgeving. Het resultaat van drie jaar voorbereiding is een digitale tool met 27 relevante indicatoren, die verdeeld zijn in vier blokken van "vergunningstechnische harde voorwaarden" tot "kansen op verbreding".

"Wat is er voor een landbouwer allemaal mogelijk op zijn bedrijfssite of op de site die hij wil verwerven? Het landbouwkompas helpt om de match te vinden tussen een plaats en mogelijke landbouwactiviteiten op die plek", vat Helsen de essentie van het landbouwkompas samen. De landbouwgedeputeerde benadrukt dat de gratis tool een informatief instrument is en geen garantie op een vergunning biedt. Landbouwers die een landbouwkompas willen aanvragen kunnen hiervoor terecht bij hun gemeente of bij de dienst Landbouw van de provincie Antwerpen.

Onder de noemer “kansen op verbreding” wordt onder andere bereikbaarheid, nabijheid van recreatieve infrastructuur en nabijheid van onderwijs in kaart gebracht. Op een schaal van 0 op 3 bepaalt het kompas in welke mate een locatie voldoet aan deze punten. Is een bedrijf gelegen in de buurt van een populaire wandelroute dan scoort het hoog op het vlak van nabijheid van recreatieve infrastructuur en kan er bijvoorbeeld gedacht worden aan hoevetoerisme.

KleurLabel

1. Vergunningstechnische harde voorwaarden

2. Vergunningstechnische voorwaarden met nood aan bedrijfsspecifieke afweging

3. Omgevingskenmerken van de landbouwsites

4. Kansen voor verbreding

Het agrarisch gebied is gedifferentieerd, aldus de provincie Antwerpen die ervan uitgaat dat er altijd, op elke locatie, wel een soort van landbouw mogelijk is. “Er zijn verschillende types land- en tuinbouwbedrijven. Een bedrijf met vee is op andere locaties wenselijk dan een CSA-boerderij. Voor een tuinbouwbedrijf is de kwaliteit van de bodem belangrijk en voor bedrijven die inzetten op beleving en veel bezoekers willen aantrekken als onderdeel van hun bedrijfsvoering is ontsluiting heel belangrijk.”

Veeteelt scoort laag door stikstofplannen

Antwerpen erkent dat de lancering van de tool wat ongelukkig valt door de recente opschudding rondom het voorstel van stikstofdecreet. Na een negatief advies van de Raad van State lijkt een decreet verder weg dan ooit en neemt de onzekerheid onder boeren verder toe.

Stikstof is ook als indicator opgenomen in het landbouwkompas. Op basis van de bestaande stikstofplannen voerde het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO)) stikstofberekeningen uit waarvan de resultaten werden toegevoegd aan de tool. Uitgaande van een maximale impactscore van 0,025 procent is er volgens het landbouwkompas nog maar veeteelt mogelijk op een beperkt aantal locaties in Antwerpen. Op dit moment zijn er op deze locaties drie landbouwers actief, zo blijkt ook uit de tool. De achterliggende berekeningen zullen aangepast worden op basis van het uiteindelijke decreet. Landbouwers zijn overigens niet de enige doelgroep van het kompas. Ook ambtenaren kunnen aan de hand ervan makkelijker vragen beantwoorden van boeren over bijvoorbeeld vergunningsmogelijkheden. Idealiter vormt de tool ook een middel waarop gemeentelijk landbouwbeleid uitgestippeld kan worden. Momenteel werken gemeenten aan hun beleidsplan ruimte. “Dit is een goed moment om landbouwkompassen naast elkaar te leggen en te bekijken waar de prioritaire zones voor landbouw liggen”, klinkt het bij de provincie Antwerpen.

Loei Dolle Pret in Herenthout

Voor medewerkers van gemeenten, die met het geoloket landbouwkompas werken, zijn er dit najaar een aantal infosessie voorzien. Eén van de locaties waar infosessies voorzien zijn, is Loei Dolle Pret in Herenthout, een melkveebedrijf dat eveneens aan landbouweducatie en hoevetoerisme doet. Het is hier dat het landbouwkompas maandag gelanceerd werd.

Raf Van Mol, zaakvoerder van Loei Dolle Pret in Herenthout startte in 2016 met de verbreding van zijn melkveebedrijf met momenteel 150 melkkoeien. Als hij het landbouwkompas gevolgd zou hebben, was hij hier misschien nooit aan begonnen. Het bedrijf scoort met een cijfer 1 slecht op alle indicatoren onder "kansen op verbreding". "motivatie van de boer, speelt ook nog een rol", verklaart Helsen de tegenstrijdigheid. "Raf Van Mol heeft er door zijn eigen inbreng een succes van gemaakt, maar gelet op verschillende factoren waren er betere locaties voor deze verbredingsactiviteiten."

VILT vzw

Koning Albert II Laan 35
1000 Brussel
Belgium

Contact

T • 0473 59 41 39
M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>
screenreader.visit us on our twitter page: https://twitter.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>
screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

